

رمزنگاری نامتقارن (کلید عمومی)

Asymmetric (Public Key) Encryption

اصغراصل اصغریان - دانشگاه ارومیه

فهرست مطالب

❏ مبانی رمزنگاری کلید عمومی

❏ کاربردها و مقایسه با رمزنگاری متقارن

❏ الگوریتم رمز RSA

❏ پروتکل دیفی هلمن

❏ الگوریتم رمز الجمل (ElGamal)

نیازمندی‌های منجر به رمزنگاری کلید عمومی

🔒 کلیدهای رمزنگاری و رمزگشایی **متفاوت** اما **مرتبط** باشند

🔒 رسیدن به کلید رمزگشایی از کلید رمزگذاری از لحاظ محاسباتی ناممکن باشد

🔒 در عمل ممکن ولی سخت است

🔒 **رمزگذاری** امری همگانی است و باید بدون نیاز به اطلاعات محرمانه مشترک ممکن باشد (در کاربردهای حفظ محرمانگی)

🔒 **رمزگشایی** امری اختصاصی است و باید فقط توسط صاحب پیام ممکن باشد (در کاربردهای حفظ محرمانگی)

🔒 دیفی و هلمن اولین بار در سال ۱۹۷۶ یک راه راه حل ارائه کردند

Bailey Whitfield Diffie
(1944 –)

Martin Edward Hellman
(1945 –)

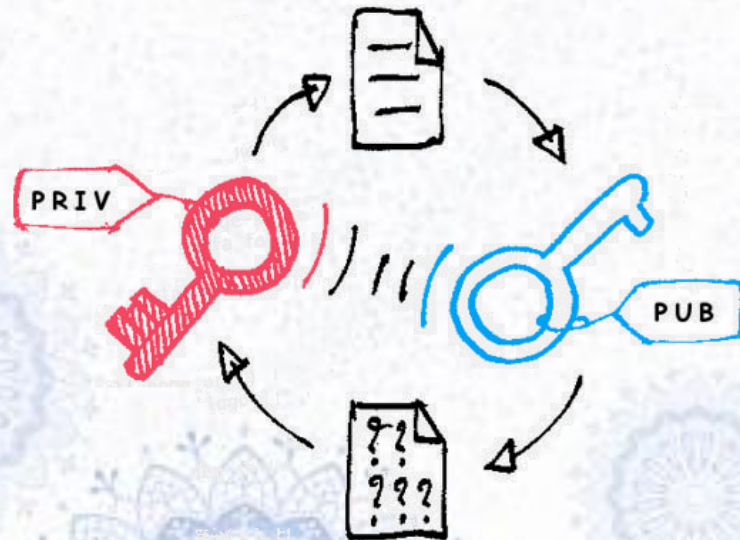
نمادها و قراردادها

🔒 کلید عمومی: کلید رمز گذاری (در حفظ محرمانگی)

🔒 این کلید را برای شخص A با PU_a نشان می دهیم

🔒 کلید خصوصی: کلید رمز گشایی (در حفظ محرمانگی)

🔒 این کلید را برای شخص A با PR_a نشان می دهیم

نیازمندی های رمزنگاری کلید عمومی

🔒 نیازمندی های عملیاتی:

🔒 از نظر محاسباتی برای طرف A، تولید یک زوج کلید آسان باشد:

▪ کلید عمومی PU_a و کلید خصوصی PR_a

🔒 برای فرستنده تولید متن رمز آسان باشد:

$$C = E_{PU_a}(M)$$

🔒 برای گیرنده رمزگشایی با استفاده از کلید متناظر آسان باشد:

$$M = D_{PR_a}(C) = D_{PR_a}(E_{PU_a}(M))$$

🔒 نیازمندی های امنیتی:

🔒 از نظر محاسباتی به دست آوردن کلید خصوصی PR_a ، با دانستن کلید عمومی

PU_a غیر ممکن باشد

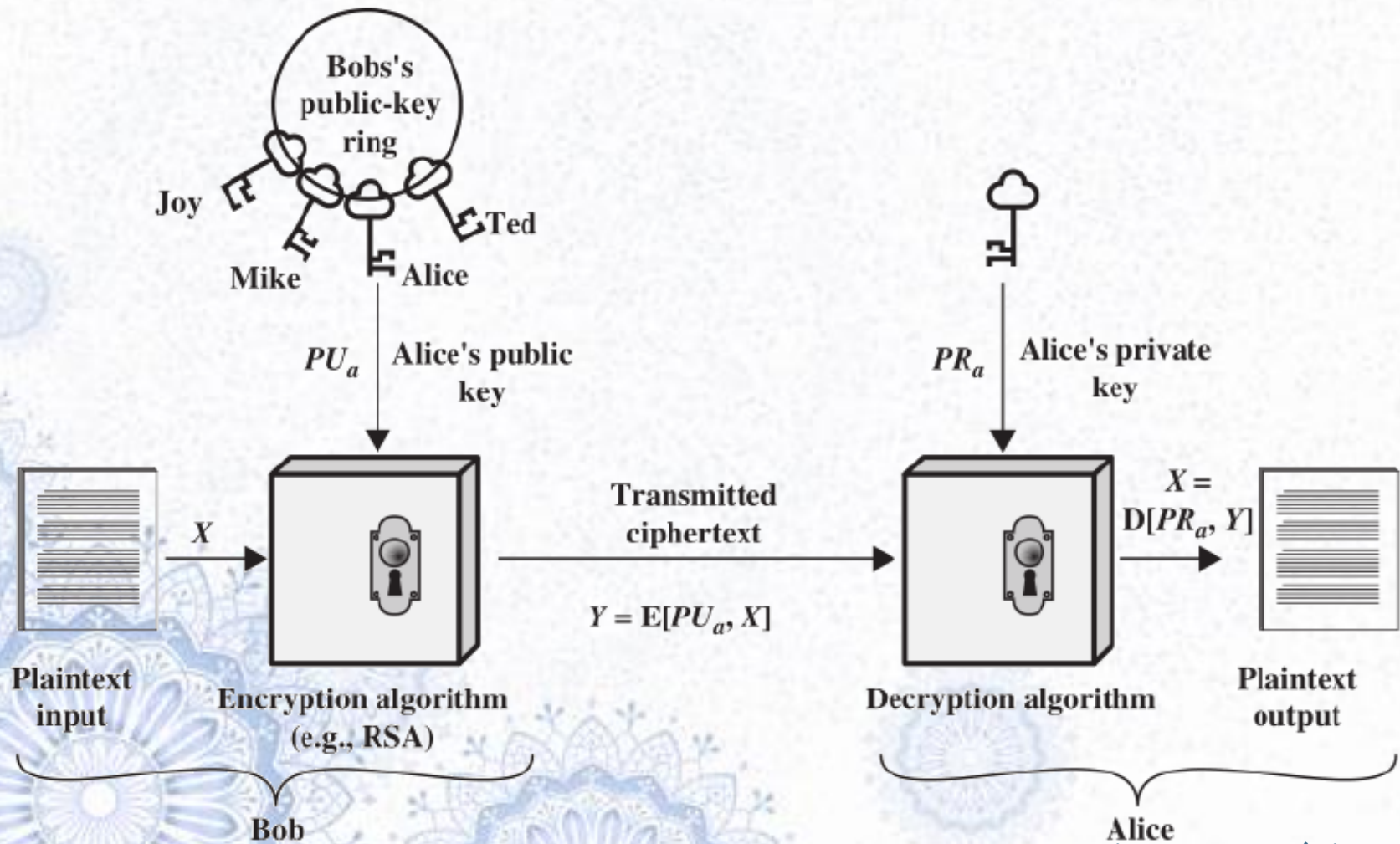
🔒 بازیابی پیام M با دانستن، متن رمز C و کلید عمومی PU_a غیرممکن باشد

مراحل رمزنگاری کلید عمومی

- ❏ هر کاربر یک زوج کلید عمومی و خصوصی تولید می کند
- ❏ کاربران کلید عمومی خود را به صورت **عمومی** اعلان می کنند در حالی که کلید خصوصی **مخفی** نگه می دارند
- ❏ همگان قادر به ارسال پیام رمز شده برای هر کاربر دلخواه با استفاده از کلید عمومی او هستند
- ❏ هر کاربر می تواند با کمک کلید خصوصی پیام هایی که با کلید عمومی او رمز شده رمزگشایی کند

رمز گذاری و رمز گشایی با کلید عمومی

فهرست مطالب

🔒 مبانی رمزنگاری کلید عمومی

🔒 کاربردها و مقایسه با رمزنگاری متقارن

🔒 الگوریتم رمز RSA

🔒 پروتکل دیفی هلمن

🔒 الگوریتم رمز الجمل (ElGamal)

کاربردهای رمز نگاری کلید عمومی

🔒 رمز گذاری / رمز گشایی:

🔒 برای حفظ محرمانگی

🔒 امضای دیجیتال (رقمی):

🔒 برای حفظ صحت پیام

🔒 و برای معین نمودن فرستنده پیام (پیوند دادن پیام با امضا کننده)

🔒 عدم انکار

🔒 توزیع کلید:

🔒 برای توافق طرفین روی کلید مخفی نشست، قبل از برقراری ارتباط

چند نکته درباره رمز نگاری کلید عمومی

🔒 کلیدهای این نوع از الگوریتم‌ها، اغلب بسیار طولانی‌تر از الگوریتم‌های رمز متقارن هستند

🔒 الگوریتم RSA با پیمانه ۱۰۲۴ بیتی، امنیتی در حد الگوریتم‌های متقارن با کلید ۸۷ بیتی دارد

🔒 سرعت الگوریتم‌های کلید عمومی از الگوریتم‌های رمزگذاری متقارن پایین‌تر است

🔒 الگوریتم RSA چندین هزار بار کندتر از رمزهای متقارن (با امنیت یکسان) است

رمزنگاری متقارن در مقایسه با رمزنگاری کلید عمومی

مشکلات رمزنگاری متقارن

- نیاز به توافق بر روی کلید قبل از برقرار ارتباط
- نیاز به $n^2 - n$ کلید برای ارتباط محرمانه n نفر باهم
- عدم پشتیبانی از امضای دیجیتال

مزایای رمزنگاری متقارن

- سرعت بسیار بالا
- پیاده‌سازی کاراتر
- طول کلید کوتاه‌تر

بنابراین

- رمزنگاری کلید عمومی مکمل رمزنگاری متقارن است (و به جایگزین آن)
- استفاده از رمزنگاری کلید عمومی برای توزیع کلید نشست
- استفاده از رمزنگاری متقارن برای رمز کردن پیام‌های نشست

سوء برداشت!

❗ دو تصور اشتباه درباره الگوریتم های کلید عمومی:

❗ رمزنگاری کلید عمومی امنیت بیشتری دارد

❗ رمزنگاری کلید عمومی مسئله توزیع کلید را حل می کند

▪ چگونه مطمئن شویم کلید عمومی لزوما متعلق به شخص ادعا کننده است؟!

▪ حمله مرد میانی

▪ نیاز به زیر ساخت کلید عمومی

حملات به رمزنگاری کلید عمومی

🔒 جستجوی جامع (Brute force)

🔒 محاسبه کلید خصوصی از کلید عمومی

یا محاسبه پیام از روی متن رمز + کلید عمومی

🔒 اثبات نشده که غیرممکن است

🔒 معمولاً امنیت هر روش بر مبنای یک یا چند فرض معقول استوار است

▪ مثلاً در rsa به سفتی تجزیه اعداد بزرگ به عوامل اول

فهرست

- ❏ مبانی رمزنگاری کلید عمومی
- ❏ کاربردها و مقایسه با رمزنگاری متقارن
- ❏ الگوریتم رمز **RSA**
- ❏ پروتکل دیفی هلمن
- ❏ الگوریتم رمز الجمل (ElGamal)

کلیات الگوریتم رمزنگاری RSA

🔒 ارائه کنندگان:

🔒 رایوست R، شامیر S، و ادلمن A (۱۹۷۸)

🔒 مشهورترین و پرکاربردترین الگوریتم رمزنگاری نامتقارن

🔒 مبتنی بر توان رسانی پیمانه‌ای با اعداد خیلی بزرگ

🔒 مبتنی بر دشواری تجزیه اعداد خیلی بزرگ به عوامل اول

مبانی ریاضی (۱)

$\mathbb{Z}_n$: مجموعه اعداد نامنفی کوچکتر از n
 $\mathbb{Z}_n^*$: مجموعه اعداد طبیعی کوچکتر از n که نسبت به n اول هستند
 مثال:

$$\mathbb{Z}_{12} = \{0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11\}$$

$$\mathbb{Z}_{12}^* = \{1, 5, 7, 11\}$$

پ؟ صورتی

مبانی ریاضی (۲)

🔒 تابع اویلر $\varphi(n)$: تعداد اعضای $\mathbb{Z}_n^*$
🔒 مثال:

$$\varphi(12)=4$$

🔒 اگر n عددی اول باشد:

$$\varphi(n)=n-1$$

🔒 اگر n حاصلضرب دو عدد اول p و q باشد:

$$\varphi(n)=\varphi(p)\times\varphi(q)=(p-1)\times(q-1)$$

مبانی ریاضی (۳)

🔒 قضیه کوچک فرما (Fermat):

🔒 اگر p عددی اول و a عدد صحیحی که مضرب p نیست باشد:

$$a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p}$$

🔒 مثال:

$$p=11, \quad a=7$$

$$\begin{aligned} 7^{11-1} &= 282475249 \\ &= 25679568 \times 11 + 1 \\ &\equiv 1 \pmod{11} \end{aligned}$$

مبانی ریاضی (۴)

🔒 قضیه اوایلر (تعمیم قضیه فرما):

🔒 اگر a و n اعدادی طبیعی و نسبت به هم اول باشند:

$$a^{\varphi(n)} \equiv 1 \pmod{n}$$

🔒 مثال:

$$n=12, \quad a=7$$

$$\begin{aligned} 7^{\varphi(12)} &= 7^4 \\ &= 2401 = 200 \times 12 + 1 \\ &\equiv 1 \pmod{12} \end{aligned}$$

ویژگی‌های RSA

🔒 متن آشکار و متن رمز اعداد صحیح بزرگ در نظر گرفته می‌شوند

🔒 اعداد بین ۰ و $n-1$

🔒 هر بلاک از متن آشکار یک عدد صحیح خیلی بزرگ فرض می‌شود

🔒 تعداد بیت‌های هر بلاک باید بین ۰ و $\log(n)$ باشد

🔒 عملیات رمزگذاری و رمزنگاری مبتنی بر عمل به توان رسانی

🔒 همه اعمال در پیمانه n انجام می‌شود

نمادهای مورد استفاده در RSA

n : پیمانه عمومی (Public Modulus) 🔒

حاصل ضرب دو عدد اول بسیار بزرگ p و q 🔒

یعنی $n=pq$ ▪

p و q مخفی نگهداری می‌شوند ▪

e : نمای عمومی (Public Exponent) 🔒

e باید بین ۱ و $\phi(n)$ و نسبت به $\phi(n)$ اول باشد 🔒

d : نمای خصوصی (Private Exponent) 🔒

به طوریکه d معکوس ضربی e در پیمانه $\phi(n)$ است یعنی: 🔒

$$ed \equiv 1 \pmod{\phi(n)}$$

$$ed = k\phi(n) + 1$$

m : متن آشکار، در قالب یک عدد متعلق به $\mathbb{Z}_n$ 🔒

تابع رمزگذاری 🔒

تابع رمزگشایی 🔒

$$c = E(m) = m^e \pmod{n}$$

$$m = D(c) = c^d \pmod{n}$$

مثالی از RSA

$$p = 61, \quad q = 53$$

$$n = pq = 3233$$

$$\phi(n) = (61-1)(53-1) = 3120$$

$$e = 17$$

$$d = 2753 \quad \rightarrow \quad ed = 15 * 3120 + 1$$

$$m = 65$$

$$c = E(m) = 65^{17} \pmod{3233} = 2790$$

$$m = D(c) = 2790^{2753} \pmod{3233} = 65$$

محاسبه معکوس ضربی

🔒 الگوریتم اقلیدس توسعه یافته

🔒 معکوس ضربی a به پیمانه n (a و n باید نسبت به هم اول باشند)

🔒 مثال:

🔒 معکوس ضربی ۲۷۵۳ را به پیمانه ۳۱۲۰

	۳۱۲۰	۱۷	۹	۸	۱	۰
q_i		۱۸۳	۱	۱	۸	
p_i	۰	۱	-۱۸۳	۱۸۴	-۳۶۷=۲۷۵۳	

$$p_0 = 0, p_1 = 1 \quad \text{🔒}$$

$$p_i = p_{i-2} - p_{i-1} q_{i-1} \quad \text{🔒}$$

	۳۱۲۰	۲۷۵۳	۳۶۷	۱۸۴	۱۸۳	۱	۰
q_i		۱	۷	۱	۱	۱۸۳	
p_i	۰	۱	-۱	۸	-۹	۱۷	

اثبات درستی RSA

🔒 اگر $m \in \mathbb{Z}_n$ باشد آنگاه با استفاده از قضیه اوایلر اثبات ساده است:

$$\begin{aligned} c^d \pmod n &= ((m^e \pmod n)^d \pmod n) \\ &= m^{ed} \pmod n \\ &= m^{k\phi(n)+1} \pmod n \\ &= m^1 \pmod n \\ &= m \end{aligned}$$

🔒 در غیر این صورت اثبات کمی پیچیده تر است

🔒 استفاده از قضیه باقیمانده چینی و قضیه فرما

فرایند تولید کلید RSA

🔒 ابتدا دو عدد اول بزرگ (برای مثال ۵۱۲ بیتی) p و q را به طور تصادفی انتخاب کنید ($p \neq q$)

🔒 با کمک الگوریتم‌های تصادفی آزمون اول بودن

🔒 اعداد n و $\varphi(n)$ را محاسبه کنید

🔒 عدد صحیح e کوچکتر از $\varphi(n)$ را انتخاب کنید به طوریکه نسبت به $\varphi(n)$ اول باشد

🔒 معکوس ضربی e در پیمانه $\varphi(n)$ را پیدا کنید و آن را d بنامید

🔒 **کلید عمومی** عبارتست از: $PU=(e,n)$

🔒 **کلید خصوصی** عبارتست از: $PR=(d,n)$

🔒 اعداد p ، q و $\varphi(n)$ باید محرمانه بمانند

🔒 در فرایند رمزگشایی نیازی به آنها وجود ندارد و می‌توان آنها را امحا کرد

انتخاب نمای عمومی (e)

- بهتر است نماها تعداد کمی ۱ در نمایش بیتی خود داشته باشند
- برای سرعت بیشتر الگوریتم‌ها به توان رسانی
- در RSA، حتما مقداری فرد است
- چون p و q اول (و فرد) هستند، $\varphi(n)$ حتما زوج است
- e باید نسبت به $\varphi(n)$ اول باشد
- بنابراین در نمایش بیتی e حداقل دو بیت ۱ داریم (چرا؟)
- معمولا از عدد k ام فرما ($2^{2^k} + 1$) به عنوان e استفاده می شود
- به چهار عدد اول فرما (۳، ۵، ۱۷، ۲۵۷) حملاتی وارد است
- استفاده از عدد چهارم (۶۵۵۳۷)، متداول است
- چون e کوچک است، معمولا عملیات رمزنگاری بسیار سریعتر است
- در عوض d مقداری بزرگتر و عملیات رمزگشایی کندتر است

تولید کلید RSA با استفاده از ابزار OpenSSL

```
> openssl genrsa -out rsa1024.pem 1024
```

```
Loading 'screen' into random state - done
```

```
Generating RSA private key, 1024 bit long modulus
```

```
.....++++++
```

```
.....++++++
```

```
e is 65537 (0x10001)
```

Open SSL (توسط نرم افزار RSA خواندن کلید)

```
> openssl rsa -text -in rsa1024.pem
```

```
Private-Key: (1024 bit)
```

```
modulus:
```

```
00:bf:6b:7a:8b:2d:a4:19:33:1d:72:81:1d:26:4e:
73:cb:95:17:db:11:d1:d2:46:ad:6e:ac:6f:26:52:
c8:fa:0a:07:a7:7f:86:fd:22:e8:0b:d1:b4:fc:32:
7f:33:6e:de:5f:c3:6a:11:2e:bb:ef:cf:83:e7:83:
0b:95:02:3b:72:15:03:18:38:24:e8:31:7d:b4:5c:
a8:f5:2d:c6:84:e2:18:f8:a6:3b:65:96:eb:e4:07:
71:5e:3f:79:18:52:8d:a6:ec:10:d7:b0:61:fc:6f:
7d:90:c6:04:73:d9:f7:e6:1f:c9:61:c1:8e:48:76:
95:97:ac:b7:92:60:cc:ca:9f
```

```
publicExponent: 65537 (0x10001)
```

خروجی ادامه دارد ...

نسبت اندازه اعداد در مثال قبلی

p = 0xE670E1AF4273ED120BAEBE947D5015F264889145B4237DFEA173
F49348E542115B4A19E643C8BE65F950C7B0607696E0AEDFECD2
FC4FB79F97D04C230D55A61D (512 bits)

q = 0xD4A6A2B20ABB7D00115D1D9CA4C32D1B36A6BCC06F74265B810B
C66AA414F31E235FD4DC9FFA368EE43458779C73CD96D00F108E
668BC923EEE97ED3F38926EB (512 bits)

e = 0x010001 (24 bits)

d = 0x196333D989B01DF77D8C563B7B7D2436780BB5EE6319B46E0423
B28A2EA8A120FB6AE7AB0B9FB98EF7BD3D45A541390F1D3C59B0
F5B5CF5482760E175727F8A22A0AE88CB207BBCB35426E260237
401FE29EF5A7FA9CD4EC21053B55D2339C4984A560C7C96BBE1E
3163DA17A75E96FB313245E5CB5CA42DBC39BBCFCFA54CE1

n = 0xBF6B7A8B2DA419331D72811D264E73CB9517DB11D1D246AD6EAC
6F2652C8FA0A07A77F86FD22E80BD1B4FC327F336EDE5FC36A11
2EBBEFCF83E7830B95023B721503183824E8317DB45CA8F52DC6
84E218F8A63B6596EBE407715E3F7918528DA6EC10D7B061FC6F
7D90C60473D9F7E61FC961C18E48769597ACB79260CCCA9F

1024 bits

1024 bits

حملات علیه RSA

❗ در صورتی که پارامترهای RSA به درستی انتخاب شوند بهترین حمله علیه آن تجزیه n است

❗ بهترین الگوریتم تجزیه برای یک عدد دلخواه:

❗ حمله: General Number Field Service

❗ پیچیدگی حمله نشان می‌دهد مقدار کار مورد نیاز برای شکستن RSA با کلید ۱۰۲۴ بیت برابر است با

▪ مقدار کار مورد نیاز برای جستجوی جامع برای یک الگوریتم متقارن با کلید ۸۷ بیتی

حملات کانال جانبی (Side Channel Attacks)

🔒 حملاتی با دسترسی به اطلاعات جانبی (توان محاسباتی/زمان محاسبه) از CPU ای که رمزنگاری روی آن انجام می شود

🔒 هنگام توان رسانی سریع در RSA، بیت‌هایی از d که ۱ هستند زمان/توان بیشتری مصرف می کنند

🔒 از زمان یا توان مصرفی می توان حدس زد که آیا یک بیت خاص از d یک هست یا نه

🔒 راه های مقابله

🔒 استفاده از توان رساندن با زمان ثابت محاسباتی

🔒 اضافه کردن تاخیرهای تصادفی

🔒 قرار دادن اعمال اضافی و گمراه کننده در بین محاسبات

قطعی بودن RSA

🔒 الگوریتم RSA در حالت عادی قطعی است

🔒 رمز یک پیام ثابت با یک کلید ثابت همواره یک متن رمز می دهد

🔒 معروف به Textbook RSA

🔒 ایراد: مهاجم تکرار پیام را می فهمد

🔒 راهکار: استفاده از یک padding تصادفی برای پیامها

🔒 pad: مقدار تصادفی (اضافی) که به انتهای پیام چسبانده می شود

🔒 استاندارد مرسوم: PKCS#1

🔒 یک روش padding بر مبنای شبکه فایستل به نام OAEP

خاصیت هم‌ریختی RSA سنتی

🔒 RSA سنتی هم‌ریخت (Homomorphic) است:

$$\begin{aligned}m &\equiv m_1 \times m_2 \pmod{n} \\ m^d &\equiv m_1^d \times m_2^d \pmod{n} \\ \text{RSA}(m) &\equiv \text{RSA}(m_1) \times \text{RSA}(m_2) \pmod{n}\end{aligned}$$

🔒 برای رمزگشایی $C = C_1 \times C_2$ می‌توان از حمله **متن رمز منتخب** استفاده کرد:

🔒 C_1 و C_2 را به رمزگشا می‌دهیم و m_1 و m_2 را می‌گیریم

🔒 $m_2 \times m_1$ معادل m همان متن آشکار مربوط به C است

🔒 استفاده از روش‌های padding این مشکل را از بین می‌برد

🔒 در برخی از کاربردها ویژگی هم‌ریختی مطلوب یا مورد نیاز است

فهرست مطالب

- ❏ مبانی رمزنگاری کلید عمومی
- ❏ کاربردها و مقایسه با رمزنگاری متقارن
- ❏ الگوریتم رمز RSA
- ❏ پروتکل دیفی هلمن
- ❏ الگوریتم رمز الجمل (ElGamal)

مبانی ریاضی

❏ فرض کنید p عددی اول باشد

❏ مجموعه توان‌های مختلف عدد a به پیمانه p را با $\langle a \rangle_p$ نشان می‌دهیم:

❏ زیر گروه $\mathbb{Z}_p^*$ تولید شده توسط a

❏ مثال:

$$p = 7$$

$$\langle 2 \rangle_7 = \{ 2^i \bmod 7 \mid i \in \mathbb{N} \} = \{ 1, 2, 4 \}$$

$$\langle 3 \rangle_7 = \{ 1, 3, 2, 6, 4, 5 \}$$

❏ g را یک مولد (Generator) برای $\mathbb{Z}_p^*$ می‌نامیم اگر:

$$\langle g \rangle_p = \mathbb{Z}_p^*$$

مبانی ریاضی (۲)

مثال: توان‌های اعداد مختلف به پیمانه ۱۹

a	a^2	a^3	a^4	a^5	a^6	a^7	a^8	a^9	a^{10}	a^{11}	a^{12}	a^{13}	a^{14}	a^{15}	a^{16}	a^{17}	a^{18}
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	4	8	16	13	7	14	9	18	17	15	11	3	6	12	5	10	1
3	9	8	5	15	7	2	6	18	16	10	11	14	4	12	17	13	1
4	16	7	9	17	11	6	5	1	4	16	7	9	17	11	6	5	1
5	6	11	17	9	7	16	4	1	5	6	11	17	9	7	16	4	1
6	17	7	4	5	11	9	16	1	6	17	7	4	5	11	9	16	1
7	11	1	7	11	1	7	11	1	7	11	1	7	11	1	7	11	1
8	7	18	11	12	1	8	7	18	11	12	1	8	7	18	11	12	1
9	5	7	6	16	11	4	17	1	9	5	7	6	16	11	4	17	1
10	5	12	6	3	11	15	17	18	9	14	7	13	16	8	4	2	1
11	7	1	11	7	1	11	7	1	11	7	1	11	7	1	11	7	1
12	11	18	7	8	1	12	11	18	7	8	1	12	11	18	7	8	1
13	17	12	4	14	11	10	16	18	6	2	7	15	5	8	9	3	1
14	6	8	17	10	7	3	4	18	5	13	11	2	9	12	16	15	1
15	16	12	9	2	11	13	5	18	4	3	7	10	17	8	6	14	1
16	9	11	5	4	7	17	6	1	16	9	11	5	4	7	17	6	1
17	4	11	16	6	7	5	9	1	17	4	11	16	6	7	5	9	1
18	1	18	1	18	1	18	1	18	1	18	1	18	1	18	1	18	1

مبانی ریاضی (۳)

❗ قضیه ۱: برای هر $\mathbb{Z}_p^*$ حداقل یک مولد وجود دارد (با فرض: p اول است)
❗ قضیه ۲: مولد $\mathbb{Z}_p^*$ همیشه یکتا نیست، ولی با داشتن تجزیه $p-1$ می‌توان به سادگی یک مولد دلخواه برای آن یافت.

❗ عدد اول p و یک مولد دلخواه مانند g برای $\mathbb{Z}_p^*$ را در نظر بگیرید
❗ عدد α را به تصادف از $\mathbb{Z}_{p-1}$ انتخاب کنید

❗ مسئله لگاریتم گسسته (DL):

❗ پیدا کردن α با داشتن مقادیر زیر:

$$p, g, g^\alpha \pmod{p}$$

مسئله دیفی هلمن

🔒 اعداد α, β, γ را به تصادف از $\mathbb{Z}_{p-1}$ انتخاب می کنیم
🔒 همه محاسبات به پیمانه p انجام می گیرد

🔒 مسئله دیفی هلمن محاسباتی (CDH):

🔒 محاسبه $g^{\alpha\beta}$ با داشتن: p, g, g^α, g^β

🔒 مسئله دیفی هلمن تصمیمی (DDH):

🔒 تمیز دادن دو زوج زیر:

$$(p, g, g^\alpha, g^\beta, g^{\alpha\beta})$$

$$(p, g, g^\alpha, g^\beta, g^\gamma)$$

به عبارت دیگر با داشتن یک مقداری تشخیص بدهیم که آن مقدار $g^{\alpha\beta}$ هست یا نه

دانشگاه ارومیه - دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر

مسئله دیفی هلمن (۲)

راه‌حل‌های کارایی برای مساله DDH وجود دارد
تمیز دادن دو زوج با استفاده از مفهومی به نام «نماد لژاندر»

برای سخت کردن DDH مسئله را اصلاح می‌کنیم

به جای اینکه g را مولد $\mathbb{Z}_p^*$ بگیریم،

$g \in \mathbb{Z}_p^*$ را به گونه‌ای انتخاب می‌کنیم که $|\langle g \rangle_p| = q$

یعنی توان‌های g فقط تعداد q تا از اعضای $\mathbb{Z}_p^*$ را تولید کند

می‌توان ثابت کرد که: $q | p-1$

علاوه بر این g طوری انتخاب می‌شود که q اول باشد

اعداد α ، β ، و γ به تصادف از $\mathbb{Z}_q^*$ انتخاب می‌شوند

کماکان همه محاسبات به پیمان p انجام می‌شود که اول است

مسئله دیفی هلمن (۳)

🔒 پیچیدگی بهترین الگوریتمی که DL به پیمانه p را حل می کند $p^{1/2}$ است

🔒 شکستن CDH و DDH سخت تر از DL نیست

🔒 اگر DL را بتوانیم حل کنیم هر دو مسئله DH قابل حل خواهد بود

پروتکل دیفی هلمن

🔒 ارائه شده توسط Diffie و Hellman در سال ۱۹۷۶

🔒 کاربرد: تبادل کلید

🔒 کلید نشست مبادله شده باید غیرقابل تمایز از یک مقدار تصادفی باشد

🔒 امنیت روش مبتنی بر دشواری شکستن DDH است

🔒 طرفین از قبل روی مقادیر p ، q و g توافق می کنند

🔒 به طوری که p و q اول باشند و $(p=2q+1)$

🔒 و g مولد $\mathbb{Z}_q^*$ باشد

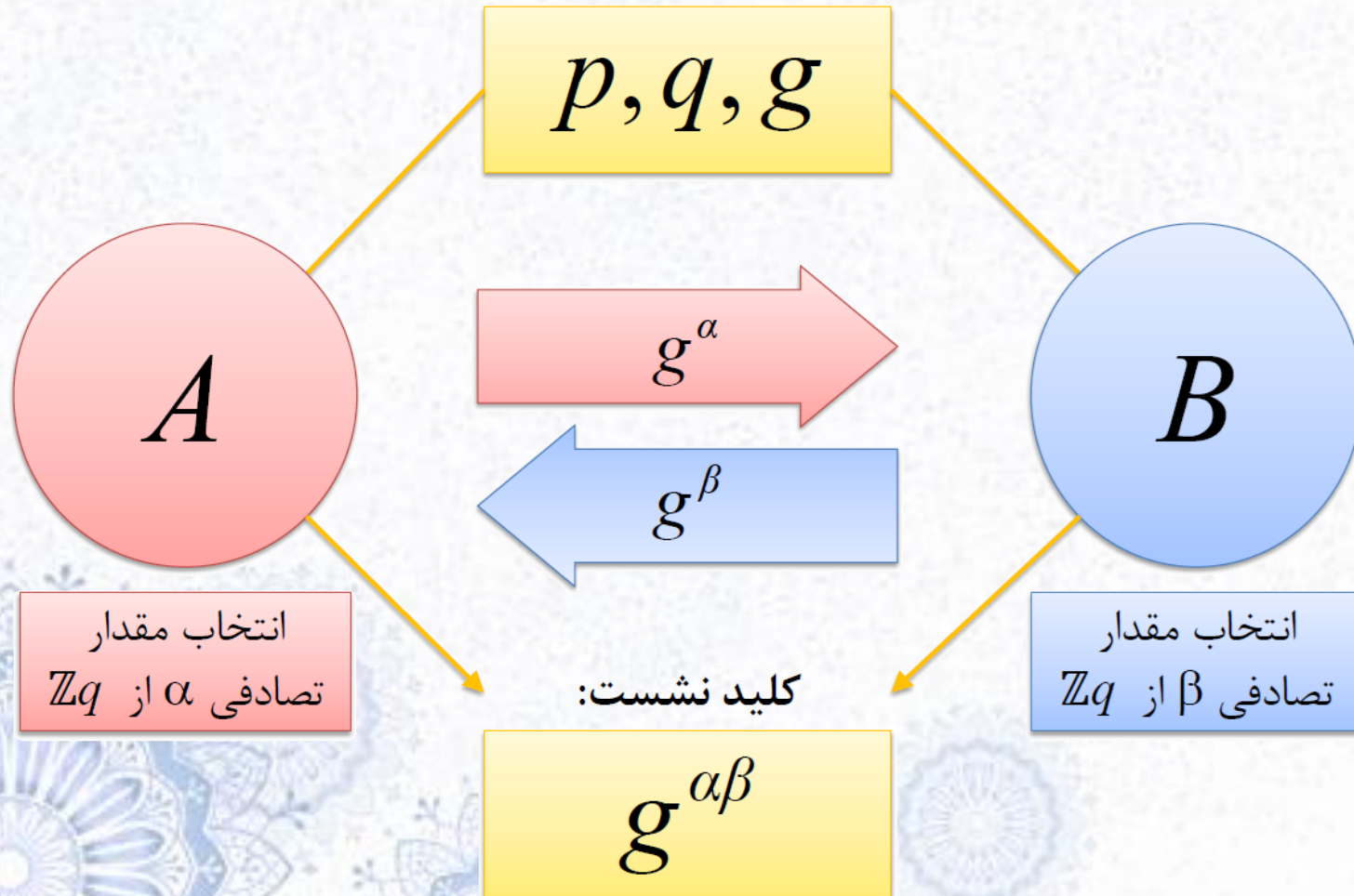
🔒 اصطلاحاً q را Sophie Germain prime و p را safe prime متناظر با

آن می نامند

🔒 کلیه محاسبات به پیمانه p

تبادل کلید دیفی هلمن

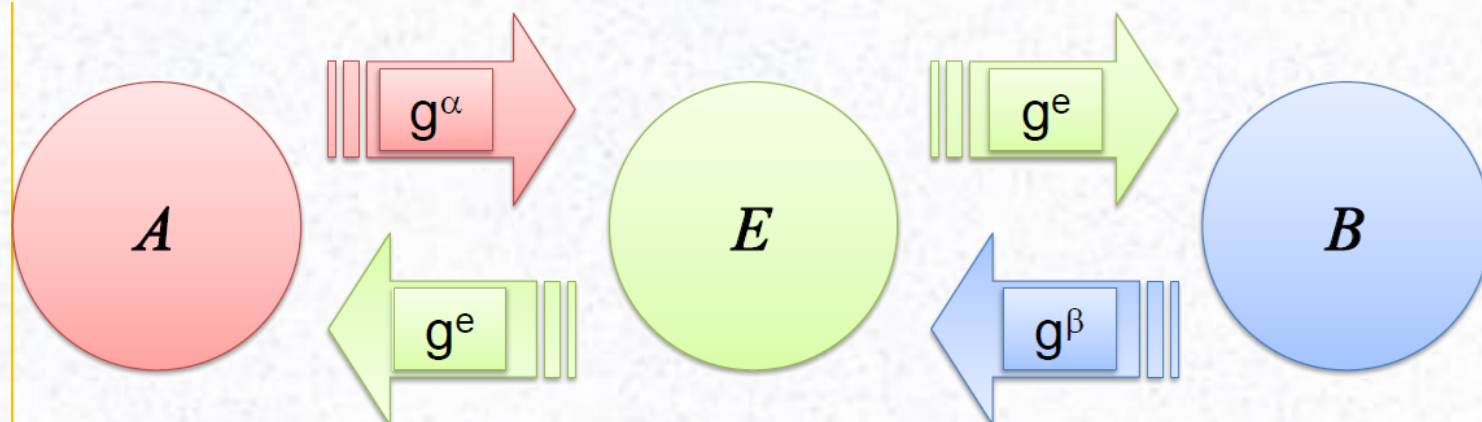
حمله مرد میانی

❗ با فرض دشواری DDH, پروتکل دیفی هلمن در برابر حملات منفعلانه (passive) امن است

❗ اما این پروتکل در برابر حملات فعال (active) امن نیست
حمله مرد میانی (MITM) ❗

- مهاجم برای A وانمود می کند که B است
- مهاجم برای B وانمود می کند که A است

حمله مرد میانی

$$K_1 = g^{\alpha e}$$

$$K_2 = g^{\beta e}$$

A گمان می کند
کلید K_1 را با B
به اشتراک
گذاشته است.

□ A پیامهای به مقصد B را با
 K_1 رمز می کند.
□ B پیامهای به مقصد A را با
 K_2 رمز می کند.
□ E می تواند همه پیامها را
بخواند، و با کلید مناسب
برای فرد منظور رمز نماید.

B گمان می کند
کلید K_2 را با A به
اشتراک گذاشته
است.

مقابله با حمله مرد میانی در دیفی هلمن

🔒 استفاده از یک کلید طولانی مدت (Long-Term Key)

🔒 برای احراز اصالت پیام‌های مبادله شده: g^α و g^β

🔒 طرفین باید قبل از شروع پروتکل این کلید LTK را به اشتراک بگذارند

🔒 از یک LTK می‌توان در چندین پروتکل استفاده کرد

🔒 LTK می‌تواند کلید متقارن یا یک زوج کلید عمومی باشد

🔒 پروتکل حاصل را ADH می‌نامند

Authenticated Diffie-Hellman 🔒

خاصیت محرمانگی پیشرو (Forward secrecy)

🔒 تعریف: در صورت لو رفتن LTK در زمان t , کلیدهای نشستی که که قبل از زمان t تبادل شده اند امن بمانند

🔒 گاه به آن PFS هم گفته می شود (Perfect forward Secrecy)

🔒 ADH دارای خاصیت PFS است

🔒 از LTK فقط برای حفظ صحت و نه محرمانگی استفاده می شود

🔒 محرمانگی کلید نشست وابسته به LTK نیست

🔒 اگر LTK لو برود فقط از زمان لو رفتن آن به بعد امکان حمله MITM وجود دارد

فهرست مطالب

- ❏ مبانی رمزنگاری کلید عمومی
- ❏ کاربردها و مقایسه با رمزنگاری متقارن
- ❏ الگوریتم رمز RSA
- ❏ پروتکل دیفی هلمن
- ❏ الگوریتم رمز الجمل (ElGamal)

رمز الجمل (ElGamal)

🔒 ابداع توسط طاهر الجمل، رمزنگار مصری آمریکایی (۱۹۸۵)
🔒 الجمل دانشجوی دکترای هلمن در دانشگاه استنفور بوده است
🔒 امنیت مبتنی بر دشواری DDH

🔒 الگوریتم امضای دیجیتال (DSA) گونه‌ای از رمز الجمل است
🔒 استاندارد مورد استفاده برای امضای دیجیتال

🔒 الجمل یک رمز غیر قطعی (احتمالاتی) است (بر خلاف RSA)
🔒 متن رمز حاصل از یک متن آشکار با یک کلید همواره یکسان نیست
🔒 الجمل یک رمز هم‌ریخت است (مشابه RSA)
🔒 طول متن رمز از طول متن آشکار بیشتر است
🔒 تقریباً دو برابر

تولید کلید الجمل

انتخاب عدد اول بزرگ p

پیمانه‌ی کلیه محاسبات

انتخاب $g \in \mathbb{Z}_p^*$ به گونه‌ای که $|\langle g \rangle_p| = q$

q باید عددی اول و بزرگ باشد

p و q پارامترهای عمومی خوانده می‌شوند

مقدار آنها را همه می‌دانند

انتخاب عدد تصادفی α از $\mathbb{Z}_q^*$ و محاسبه‌ی $h = g^\alpha$

کلید خصوصی: α

کلید عمومی: h

رمز گذاری و رمز گشایی الجمل

🔒 برای رمز گذاری پیام M

🔒 ابتدا پیام M به یک روش قابل برگشت به $m \in \langle g \rangle_p$ نگاشته می شود

🔒 یک عدد تصادفی مانند r از $\mathbb{Z}_q^*$ انتخاب می شود

🔒 متن رمز عبارت است از:

$$c = (g^r, mh^r)$$

🔒 رمز گشایی از متن رمز $c=(c_1, c_2)$ با کلید خصوصی α :

$$m = c_2 \times c_1^{-\alpha} = mg^{r\alpha} g^{-r\alpha}$$

🔒 رمز نگاری نیازمند **دو** عمل توان رسانی و رمز گشایی نیازمند **یک** عمل توان رسانی